

## Länsstyrelsen i Kronobergs läns hantering av länsstyrelsernas samordnade löneservice

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Länsstyrelsen i Kronobergs län granskat den av länsstyrelsen administrerade samordnade löneservice (SLS).

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa Länsstyrelsen i Kronobergs läns uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2013-03-26 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

### Sammanfattning

Det saknas utsedd aktör inom länsstyrelsevärlden som har det övergripande ansvaret för hela löneprocessen.

För att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll i hela löneprocessen, bör Länsstyrelsen i Kronobergs län tilldelas detta ansvar.

Det övergripande ansvaret innebär bl.a. att tillse att en övergripande riskanalys upprättas för att identifiera och bedöma risker i löneprocessen och därefter fastställa lämpliga kontrollåtgärder som tar hand om de risker som identifierats.

Endast personal vid SLS ska ha rollen som löneadmin i lönesystemet. 20 av 21 länsstyrelser har tilldelat sig själva denna behörighet. Detta innebär att det föreligger väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen avseende länsstyrelsernas behörighetsadministration.

SLS saknar rutin för kontroll och uppföljning av förändringen av väsentliga uppgifter.

Dokumentation saknas avseende kontroll av fast data.

### Bristerna i den interna styrningen och kontrollen

Regeringen har, på förslag från länsstyrelserna gemensamt, i 2009 års regleringsbrev utsett Länsstyrelsen i Kronoberg att som värmlänsstyrelse förvalta den gemensamma löneadministrationen

Begreppet förvaltning definieras inte till sin innebörd i detta regeringsbeslut. Det är därför oklart vilket ansvar Länsstyrelsen i Kronoberg formellt har, och vilka befogenheter som tillhandahållits för att kunna leva upp till detta ansvar. Riksrevisionen har som en följd av detta iakttagit ett antal brister i den interna kontrollen som berör löneprocessen i sin helhet.

Den gemensamma löneadministrationen vid Länsstyrelsen i Kronoberg bedrivs av enheten för Samordnad löneservice (SLS). Kopplat till denna löneprocess är de övriga 21 länsstyrelserna (Kundmyndigheter) och EA-förvaltningen (Länsstyrelsen i Örebro). SLS har till uppgift är att bearbeta indata (registrera, ändra, ta bort) i lönesystemet. Kundmyndigheternas uppgift är att tillse att kvalitetssäkrad data skickas till SLS antingen manuellt eller elektroniskt och att stämna av att utdata från SLS är korrekt, dvs. att den lön som utbetalas är rätt. EA-förvaltningens uppgift är förvaltning och drift av lönesystemet.

I länsstyrelsernas ekonomi och lönehandbok beskrivs rutiner, processer och ansvarsområden som är gemensamma för länsstyrelserna och som därmed kan bedömas ligga inom SLSs ansvarsområde. Aktiviteter hos respektive länsstyrelse och som kan betraktas ligga utanför SLSs ansvarsområde behandlas inte. Därutöver finns interna styrdokument hos SLS som beskriver arbetet hos SLS mer detaljerat.

Vilka kontrollåtgärder som länsstyrelserna själva bör göra innan bemyndigande av lönefilen för att säkerställa att rätt lön betalas ut framgår inte av dokumentationen. SLS har därför inget definierat ansvar för att den mottagna indatan i SLS process är korrekt, inte heller ansvar för avstämning av att den till kundmyndigheterna levererade utdata efter genomförd behandling överensstämmer med respektive länsstyrelses indata.

Riksrevisionen har noterat att synen på kontrollmiljön och nivån på den interna kontrollen i samband med utbetalning av lön varierar mellan länsstyrelserna, vilket innebär att den interna styrningen och kontrollen för löneprocessen i sin helhet försvagas.

Huruvida den interna kontrollen i löneprocessen är riskanpassad är oklart eftersom dokumenterad riskanalys saknas för SLS verksamhet och för löneprocessen, inkluderande länsstyrelserna i sin helhet. Något krav på att upprätta riskanalys i enlighet med förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll (FISK) har inte länsstyrelsen i Kronobergs län. Dock har ledningen i enlighet med Myndighetsförordningen (2007:515) ett ansvar för att det finns en betryggande intern styrning och kontroll vid myndigheten.

För att skapa förutsättningar för att en betryggande intern styrning och kontroll omfattar hela löneprocessen är det viktigt att ansvarsområden definieras och befogenheter tilldelas samt att en uttalad aktör ges övergripande ansvaret för hela processen. Ansvaret bör innefatta att identifiera och bedöma risker och vilka kontroller som bör finnas för att hantera eller begränsa dessa risker. Mot bakgrund av att länsstyrelsen i Kronobergs län erhållit uppdraget att förvalta den

gemensamma löneadministrationen bedömer Riksrevisionen att det kan vara lämpligt att det övergripande ansvaret för löneprocessen i sin helhet åvilar Länsstyrelsen i Kronobergs Län, dvs. SLS.

I det övergripande ansvaret för löneprocessen bör ingå att SLS upprättar en riskanalys som beaktar hela processen, samt lämna förslag på kontroller respektive länsstyrelse bör göra för att den interna styrningen och kontrollen i hela löneprocessen ska anses tillfredställande.

Noteras bör att länsstyrelserna enligt Myndighetsförordningen (2007:515) själva har ett ansvar för att det finns betryggande intern styrning och kontroll. SLSs rekommendationer på lämpliga riskbaserade kontrollåtgärder skulle således möjliggöra en förbättring av den interna styrningen och kontrollen för löneprocessen i sin helhet genom att kontrollmiljön för hela löneprocessen samordnas, dvs. aktörernas kontrollåtgärder anpassas till varandra.

**Riksrevisionen rekommenderar** att Länsstyrelsen i Kronobergs län tilldelas ansvaret att upprätta en riskbedömning som beaktar hela löneprocessen och samtliga parter som involveras (SLS, länsstyrelserna och Lst EA). Utifrån riskbedömningen bör Länsstyrelsen i Kronobergs län identifiera riskerna i processen och därefter fastställa kontrollåtgärder som tar hand om de identifierade riskerna, dvs. vilka risker som bör accepteras, begränsas eller hanteras. Länsstyrelsen i Kronobergs län bör lämna rekommendationer på lämpliga kontrollåtgärder som länsstyrelserna bör göra i samband med löneutbetalning/bemyndigande för att säkerställa en god intern styrning och kontroll i hela löneprocessen.

## Brister i roll och behörighetsstrukturen

I revisionspromemoria, dnr 32-2010-0607, löpande granskning av länsstyrelsernas samordnade löneservice år 2010 uppmärksammade Riksrevisionen länsstyrelsen på att det förelåg brister i roll och behörighetsstrukturen i lönesystemet. Riksrevisionen har tagit del av den översyn som gjorts av EA-förvaltningen avseende behörighetsstrukturen i Agresso och noterar att rollstrukturen i lönesystemet har utvecklats. Det är numera fastställt att rollen Löneadmin (hantering av lönekörningar, registrering av resurser m.m.) enbart ska tilldelas personal som är anställd vid SLS. För lokala behörigheter för arbete i lönemodulen ute hos länsstyrelserna används rollerna Personal (tittarbehörighet, frånvarohantering), PA (tittarbehörighet, chefsbehörighet för rapporter) och Personalreskontra (bokföring reseräkning, tittarbehörighet, ta ut kontrollutgift näringsbidrag) .

Enligt en rapport uttagen från lönesystemet över personer som har rollen Löneadmin noteras att 20 av 21 länsstyrelser har tilldelat sig själva rollen som Löneadmin. Antalet personer per länsstyrelse som har rollen Löneadmin varierar från 2 till 12 personer.

Riksrevisionen bedömer detta som en allvarlig brist i den interna styrningen och kontrollen. Personer som inte har till arbetsuppgift att registrera, ändra eller ta bort uppgifter ska inte ha högre behörighet i systemet än vad som krävs för att utföra sitt arbete.

**Riksrevisionen rekommenderar** Länsstyrelsen i Kronobergs län att i samråd med EA-förvaltningen upprätta en dokumentation och fastställa rutin för behörighetsadministration. Behörigheterna bör ses över årligen och högre behörighet än vad som krävs för arbetets genomförande bör inte finnas.

Länsstyrelser som har tilldelats sig själva rollen Löneadmin bör rekommenderas att ändra rollen till någon av de lokala behörigheter som tagits fram. Endast personal vid SLS bör ha rollen som Löneadmin i lönesystemet.

## Rutiner saknas avseende kontroll av förändring av väsentliga uppgifter

I revisionspromemoria, dnr 32-2010-0607, löpande granskning av länsstyrelsernas samordnade löneservice år 2010 uppmärksammade Riksrevisionen länsstyrelsen på att det förelåg brister i den interna kontrollen vid SLS. Exempel är avsaknaden av tvåpersonshantering (samma person registrerar och kontrollerar sig själv), avsaknaden av analys/uppföljningar av loggar vid ändring av vissa väsentliga uppgifter (lön, ledighet, tjänstgöringsgrad m.m.) i lönesystemet.

Avsaknaden av rutiner för kontroll och uppföljning av förändringar av väsentliga uppgifter och andra eventuellt otillbörliga förändringar möjliggör risk för oegentligheter.

Riksrevisionen bedömer detta sammantaget som en allvarlig brist i den interna styrningen och kontrollen vid SLS.

**Riksrevisionen rekommenderar** Länsstyrelsens i Kronobergs län bör för SLS upprätta och fastställa rutiner för att följa upp/kontrollera förändringar av väsentliga uppgifter. Exempel på sådan rutin är systematiska logganalys av förändringar av väsentliga uppgifter. Vidare bör tvåpersonshantering i löneadministrationen övervägas.

DNR: 32-2012-0581

---

LÄNSSTYRELSEN I KRONOBERGS LÄN  
351 86 VÄXJÖ

BESLUT: 2013-02-06

## Dokumentation saknas avseende kontroll av fast data

SLS har tagit fram en checklista som används för att genomföra de kontroller som företas i samband med löneadministrationen. Riksrevisionens granskning visar dock att det inte finns någon dokumentationsrutin som styrker att kontroller av fasta data gjorts. Exempel på kontroll av fast data kan vara ändrad grundlön i samband med lönerevision.

*Riksrevisionen rekommenderar* Länsstyrelsens i Kronobergs län att de kontroller som företas av fast data dokumenteras.

Ansvarig revisor Arne Månberg har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Jens Eriksson har varit föredragande.

Arne Månberg

Jens Eriksson

Kopia för kännedom:

*Regeringen*

*Socialdepartementet*

*Finansdepartementet, budgetavdelningen*

*Länsstyrelsen i Örebro (EA-förvaltningen)*

RIKSREVISIONEN

---

NYBROGATAN 55  
114 90 STOCKHOLM  
08-5171 40 00 | WWW.RIKSREVISIONEN.SE



RIKSREVISIONEN